

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 5. De solitis apponi contractibus, quæ sunt conditio, modus,
demonstratio, & causa,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

here: vt donare, vendere, &c. sicque non confirmare contractum, nec ei robur addere: cum non sit promissorium; sed tantum assertorium eius quod fit. Altero vero, si iures te contractum semper habiturum ratum, nec reuocaturum; & sic confirmare contractum: Qui plenius tractatam materiam hanc cu puerit, satisfacere ei Suarez poterit in tract. 4. de religione libro 1. cap. 20. & aliquot sequentibus. Poterit quoque Thomas Sanchez in Opere morali lib. 3. cap. 11.

CAPVT V.

De solis apponi contractibus: que sunt, conditio, modus, demonstratio & causa.

SUMMARIUM.

- 56 Quid significetur conditionis nomine, & quibus particulis exprimitur.
- 57 Quid nomine modi, & quibus item particularis exprimitur.
- 58 Quidque nomine demonstrationis, & quid nomine causa, & quibus particulis exprimitur.
- 59 Qua conditio faciat contractum conditionalem.
- 60 Conditio qua est contra substantiam contractus, vitiat illum redditue inualidum.
- 61 Contractus cui conditio impossibilis, aut conditio turpis de futuro apponitur, non valet.
- 62 Contractus valide sub conditione factus reuocari non potest.
- 63 Modus appositus contractui, quid circa illum operetur, declaratur duobus documentis.
- 64 Documentum de demonstratione addit contractui.
- 65 Non valet contractus factus ob causam existimatam veram, que est falsa.
- 66 Quam validus sit contractus factus ob causam, non obstat quod aliud interuenerit quo cognitio non fuisse factus.
- 67 Cum principalis causa contrahendi est falsa, contractus est nullus.

56. **C**ONDITIONIS nomine in hac materia, significatur clausula contractui ad illius suspensionem adiecta, per particulam (si) aut aliam ei aequipollentem. Exemplum est si dicatur lego Titio, si fuerit Consul. Particulæ autem aequipollentes conditionali si (ex Syluestro in verbo Conditio, quest. 2.) sunt, cum, ubi, quandocumque. Nam lego Titio, cum, vel ubi, vel quandocumque fuerit Consul, eundem habet sensum, cum præcedenti exemplo. Item, (nisi) nam vendo tibi librum meum tanti, nisi alius hodie plus emere velit: sensus est, alius hodie plus emere velit, non vendo. Item (alioqui, alias) nam scribes mihi librum intra mensem, alioqui, vel alias quartam mercedis partem perdes, pœnæ nomine: sensus est, si non scriperis perdes. Item, aut, vel siue, cum alternatiue sumuntur. Nam relinquo prædia mea propinquis, aut Ecclesiæ: sensus est, si non sint propinqui, habeat Ecclesia. Item (quandiu) nam lego centum Titio in annos decem, quandiu gesserit res hæredis mei: sensus est, lego si gesserit, &c. Item (donec), quousque, vel dum fuerit cum filio meo, sensus est, si non fuerit cū filio meo, nō lego.

57. **N**OMINE AUTEM modi, significatur clausula contractui per particulam vt, aliam aequipollentem, adiecta ad illius moderamen, per oneris impositionem, ex Sylu. in eodem verb. quest. 3. exemplum est; si dicatur: do vel lego tibi domum meam, vt hoc vel illud facias. Particulæ vero aequipollentes sunt, ex eodem in seq. quest. 4. dumodo: nam id est; do dummodo facias; ac do vt facias. Item, (ne) nam Titium instituo hæredem, ne fidei commissum ex Sempronij testamento retineat: sensus est; vt non retineat. Item al, pro, nam, do ad ædificandū hospitale, vel pro ædificando hospitali: sensus est: do vt ædificetur hospitale. Item (in, & nomine) nam lego tibi in redimendos captiuos, vel nomine redimēdi captiuos: sensus est, vt redimantur captiui. Differt autem modus à conditione, vt notat glossa ad Cap. Ve un, De conditionibus appositis, verbo, conditi: ne quod hæc suspendat contractum, ita ut non valeat nisi expleta conditione. Modus vero adiectus contractui, non suspendat ipsum: adeo ut res contractu donata sub modo, statim debeatur, statimque peti possit.

NOMINE PORRO demonstrationis per tradita à Sylu. in eodem verbo Conditio, quest. 6. significatur clausula ex aliquo præterito vel præsentis accidehte, reddens nos certos de re quæ geritur: vt si quis leget vxori sericam vestem, quam habet in arca clausa: his accidentibus demonstratur res, de qua disponitur. Similiter; si quis vendat agrum inter hos & illos confines existentem; aut domum palatio proximam.

Nomine denique causæ significatur clausula; quæ adicitur contractui ad iudicandum illius causam: fitque talis adiectio per particulam quia, vel aliam similem; vt lego tibi mille, quia negotia mea gessisti: vel eo quod filium meum recte institueris. Potest autem duplex esse istiusmodi causa: quædam finalis; propter quam scilicet contractus fit; & qua non subsistente, ille non fiet: quædam vero impulsua, ob quam nimirum facilius, vel citius, vel libentius fit contractus.

Documenta de conditione contractui apponi solita.

SECTIO PRIOR.

59. **D**E CONDITIONE notanda sunt pro praxi aliquot documenta. Primum est. Conditionem quæ facit contractum conditionalem; debere esse expressam: non enim sufficit tacita, ex Syluestro in verbo Conditio, quest. 9. per legem, Conditiones, ff. De conditionibus & demonstrationibus. Item debere apponi à principio contractus: non enim sufficit apponere post contractum; quando iam ille partium voluntate dissolui non potest: quod Sylu. habet in sequenti quest. 10. Item debere esse de futuro euentu incerto, non autem de præterito, vel de præsentis, vel de futuro certo, quale est, si moriar; quia talia non suspenduntur, cum habeant esse, vel iam in actu positum, vt præterita & præsentia: vel dependens ex causis ita certis & determinatis, vt licet futura sint, in illis tamē, præsentia quodammodo censentur, propter certitudinem proueniendi ex illis. Ita sentientes auctores magno numero. Thomas Sanchez refert lib. 5. De matrimonio disput. 2. numer. 2. beneque monet num. 3. id non habere locum, si contrahentes existimant conditionem esse appositam de futuro contingenti, quia contractus effectum conditionis de euentu incerto; tunc foreturer, ex intentione contrahentium, conditionem apponentium, à qua conditionalis contractus pendet.

60. **S**ECVNDVM documentum est, de quo adhuc idem Syluester in citata quest. 10. pro eoque faciunt que disputat Sanchez in sequen. disput. 9. 10. & 11. Conditionem adiectam, vitare contractum, si ea sit contra illius substantiam: vt esse censetur, argumento Cap. Tna, De sponsalibus; quando contractus ipse non potest cum ea stare. Quo modo contra mutui substantiam est conditio, vt soluat aliquid supra principale; & contra societatis substantiam, vt lucrum & damnum non sit commune: non vitare autem contractum, si solum sit contra illius accidentia: quia potest sine eis stare; quandoquidem subleis accidentibus potest manere substantia.

61. **T**ERTIVM docum. est. Conditionem appositam contractui, quantumuis non sit contra eius substantiam, si tamen sit impossibilis, vitare ipsum: vt si dicatur, lego Titio centum si manu cælum tetigerit: nec item si sit turpis; vt si dicatur, hæredem instituo Titium si hæreticus fiat. Tam enim hæc; quam illa contractum reddit inualidum, iuxta illud quod de Cap. finali, De pactis, dicitur, pactum turpe, vel rei turpis aut impossibilis, de iure vel de facto nullā obligationē inducere. Atque de impossibili est textus expressus Instituti, De hæredibus instituendis. §. Impossibilis, & in lege, Non solum, ff. De obligationibus, & actionibus, ubi ratio insinuat; quod omnium ea cogitatio sit, vt nihil agi existiment apposita ea conditione, quam sciant esse impossibile. Et certe talis conditio cuiuscumque temporis sit, signū est manifestum, nō adesse consensum ferium in contractu; sed potius dissensum, dum consensus suspenditur per illud quod est impossibile. Nec obstat quod forte conditio putetur possibilis; quia licet tunc consensus ferius sit: tamen suspenditur à conditione, quæ nec exiit, nec exabit. Neq; inducitur alia obligatio (ne peccetur cōtra conscientia) quæ expectandi euentum, donec conditionem impossibile esse

Valery par. 111. Tom. 2.

sciatur. Eo autem cognito cessabit talis obligatio quæ à parte rei ab initio nulla fuit.

De conditione autem turpi cur irritet contractum ratio, hæc redditur quod cum turpis conditio, contractui communiter adiciatur ut impleatur, si ille valeret, adstringeret, aut saltem alliceret directe ad peccatum: quod aperte alienum est à ratione. Unde & intelligitur talem conditionem debere esse de futuro, cū ad præteritum aut iam præsens, nemo alliciat. Indeque porro fit, ut contractus valeat factus sub conditione de peccato præterito, aut præsentis: vt, do tibi agrum meum quia fuisti, aut quia es hæreticus. Nam ea non adstringit, nec allicit ad peccatum faciendum, quod supponit iam fieri, aut factum esse. Quam doctrinam aliquot authoribus citatis habet Thomas Sanchez lib. 5. De matrimonio disput. 15. num. quinto, & aliquanto plenius Leonardus Lessius de iust. & iure lib. 2. cap. 18. dubit. 15. num. 121.

62. QVARTVM documentum est. Contractum sub conditione valide factum, reuocari non posse: non quidem conditione adhuc pendente, quia expectari debet euentus illius, quando cessat ingratitude, & alia quæuis sufficiens causa reuocandi: nec item conditione adimpleta, quia tunc contractus cessante suspensione, ex conditionali fit merus & absolutus, & ideo effectum obligandi: fortitur, omni impedimento, quod obstabat, sublato. Cæterum difficultas est an hoc ipsum contingat, cum ab altero tantum ex contrahentibus conditio apposita fuerit contractui. De qua re quatuor sententias (citatis variis authoribus) refert Sanchez De matrimonio lib. 5. disput. 13. Possumus in praxi tenere eum eodem, contractum vitari per diuersitatem in consensu, quæ contingit quando vnus pure & absolute consentit, & alter solum sub conditione, ex lege 1. §. Si quis similiter, ff. De verborum obligationibus. Et ratio est quia consensus tunc non vniuntur inter se, ideoque non oritur ex illis contractus consilens in actione minimum inter duos, mutuo consensu inita.

Documenta de cæteris contractui apponi solitis.

SECTIO POSTERIOR.

63. PRIMVM EST (pro quo faciunt quæ habet Sanchez in sequenti disput. 19. à num. 5.) Modum contrarium substantiæ contractus cui apponitur, eum annullare, patet, quia contrahens sub modo, obligatur ad eundem seruandum: qui sit contra substantiam contractus, cõsequenter est illius destructiuus, atque adeo illum annullat. Modum autem impossibilem aut turpem haberi pro non appposito: ideoque non vitare contractum cui apponitur: communem sententiam esse tradit Lud. Molina de iust. & iure tract. 2. disput. 208. versu, Modus impossibilis. Et ratio est, quia modus non suspendit contractus dispositionem, sicut conditio: sed eam præsupponit perfectam & validam.

SECVDVM documentum est: an valeat contractus factus sub modo possibili & licito, intelligendum esse, iuxta ea quæ consequenter addit Molina, ex apponentium intentione, aliquando est tantum alliciendi alterum ad talem modum implendum, præbendique illi ad id motiuum: vt si quis dicat, Do tibi librum meum, ea lege, vt illum legas. Aliquando vero est quidem obligandi ad modum ipsum seruandum, sed absque impositione oneris, vt si ille non impleatur, contractus eo ipso reuocetur. Aliquando denique est & obligandi ad modum seruandum, & imponendi onus, vt si ille non seruetur, contractus sit nullus; vt si quis dicat, Lego domum Titio: sed ea lege, vt Caio soluat centum quæ debeo. Cum igitur hæc ita sint, & secundum intentionem contrahentium valeat contractus: pro documento tenendum est: Modo appposito non subsecuto, valere contractum in primo illo & secundo casu: non autem in hoc tertio.

64. TERTIVM documentum est, de quo iuxta legem, Quintus Martius, ff. De auro & argento Syluester in verb. Conditio, quest. 7. Quando cumque per verba præcedentia apparet de conditione, etiam si demonstratio adiecta in donatione falsa sit, donationem ipsam ex tali falsitate non reddi irritam. Exemplum est, si quis dicat, Dono vxori vestem meam purpuream quæ ipsius causa facta est: valet enim donatio etiam si

vestis non fuerit facta ipsius causa: quia ex verbis precedentibus constat tam de re donata, quam de voluntate donantis. Quando vero nihil de re donata constat (quia nimirum nulla est) donationem reddi irritam: vt si quis dicat, Do vxori vestem, quæ ipsius causa parata est, & nulla est parata. Alia exempla vide apud eundem auctorem.

65. QVARTVM documentum est, de quo, ac de sequenti Lud. Molina in eod. tract. 2. disput. 209. Si quis contrahat principaliter ob causam existimatam subsistere: sed non subsistentem seu falsam, animum habens contrahendi seque obligandi tantummodo tali causa existente vera; contractum non obligare in conscientia; si eadem causa sit falsa, ita unde acceptum, sit in conscientia restitutum. Idque ex Nauarro in Enchir. cap. 18. num. 6. siue causam apponens, eum animum suum exprimat, siue taceat. Ratio vero documentum est, quod in contractibus obligatio pendet omnino à voluntate contrahentium: quæ cum est sub conditione, nulla esse censetur quouisque hæc adueniret: proprium est enim conditionis suspendere actum, seu impedire ne effectum fortitur, donec ipsa compleatur. Iam vero in casu proposito voluntas contrahendi conditionalis est: nempe si causa ob quam contrahitur, sit vera. Quare eadem existente falsa, non adest voluntas contrahendi: ac proinde contractus taliter factus inualidus est nec induit obligationem. Aduerte tamen eum eodem Molina versu. Hoc loco, in tantum procedere, quando quis ita effectum animo affectus, vt si sciret causam non subsistere, non modo nollet contrahere, sed etiam vellet taliter factum contractum esse nullum. Nam si esset eo animo, vt nollet quidem contrahere tali causa non subsistente: sed tamen post factum contractum vellet omnino ei stare, si fiat, tanquam sufficienter voluntarius, censetur validus.

66. QVINTVM documentum est, quod Molina ibidem addit his verbis. Quando causæ quæ ad gratuito disponendum impulerunt, veræ sunt: quamuis aliquid aliud latuerit disponentem, quod si sciuisset, non solum non ita disposuisset, sed etiam voluisset, vt talis dispositio nulla esset; ea tamen valida est. Probat, quia voluntas gratuito disponentis, fundatur in iis, quibus ducitur ad tali modo disponendum: ita ut illis subsistentibus dispositio ipsa sit voluntaria, & sufficientes ad dominium transferendum. Neque obstabit ignoratio aliorum, quæ si cognouisset, non disposuisset. Si enim vt dispositio censetur valida, necesse sit disponentem vniuersum penetrare omnia, quæ ipsum à tali dispositione retrahere poterant: nullus fere accipiens aliquid gratuita dispositione, tutus esset in conscientia: vt pote qui iniuste iure possidet, circumstantiam aliquam circa mores suos, aut circa aliud, disponentem latuisse: quam sciens non haberet animum eo modo disponendi. Si quis igitur motus ex sola paupertate alicuius vere pauperis, donauit aliquam elemosynam, valida est donatio, quamuis latuerit ipsum circumstantiam (vt, talis donatarius esse perditis moribus aut hæreticum) quam si sciuisset non modo non donasset, sed etiam factam donationem vellet esse nullam.

67. SEXTVM documentum est. Si principalis causa finalis disponendi sit falsa, dispositionem esse nullam. Ratio est: quia talis causa tacite continet conditionem hanc. Si res ita sit. In qua conditione innuitur totum ius repetendi indebitum solutum, de quo est titulus tit. Digestus, cum Codice. De conditione indebiti. Unde sequitur illud quod habet Medina in C. De rebus restit. q. 24. ad 5. fingentem se infirmum aut sanctum & piuum, vt extorqueat elemosynam ab eo qui alio nomine non erat datorus, donationem ei factam esse nullam: atque sic acceptum esse restituendum. Quod intellige nisi esset alias debitum ob veram causam, vt cum fingens præmitur summa egestate, aut eum non potest aliter recuperare sibi iuste debitum. Et si enim peccet mentiendo, non inferat tamen iniuriam danti, à quo nihil accepit, quin teneatur dare. Quod si quis vere pauper esset, & petens elemosinam, vt facilius impetret, fingat se infirmum, aut piuum, aut cõsanguineum, etiam si peccet fingendo: potest tamen retinere quod ei datum est ad releuandam paupertatem: quia vere laborat, quia cæteræ eausæ si factæ non sunt principales, sed solum impulliuæ, (vt supponimus) ob quas non est datum, sed solummodo facilius aut citius datum.

CAPVT VI.

De iis que passim inueniuntur coniuncta cum contractibus persertim civilibus.

S V M M A R I V M.

- 68 Quid sit promissio, pollicitatio, stipulatio, & pactum, ac in quo differant.
- 69 Differentia inter pacti, & promissionis obligationem.
- 70 Quae sit vis promissionis, & illius diuisio in nudam & vestitam.
- 71 Pacti diuisiones variae.
- 72 De qua diuiditur in nudam & vestitam.
- 73 De ea qua in vtile & inuile; & ea, qua in honestum & turpe.
- 74 Promissio tantum interna, facta homini, non est obligatoria, sicut est facta Deo.
- 75 Simplex promissio etiam externo signo expressa, non obligat aequam acceptata sit ab eo cui fit.
- 76 Observationes pro praxi de promissione acceptata.
- 77 Quisquis qui promissionem acceptare possit pro alio ad obligationem sufficienter.
- 78 Promissio onerosa valide acceptatur tantum ab eo cui fit.
- 79 Quae exigantur, vt possit quis pro alio valide acceptare.
- 80 Differentia inter mandatum donandi, & promissionem donandi.
- 81 Promissio facta ob Dei honorem, obligat non acceptata ab eo cui fit.
- 82 Quod promissio signo externo expressa, & sufficienter acceptata obliget sub peccato, genere suo mortali.
- 83 Ad validitatem promissionis requiritur, vt cum plena deliberatione facta sit.
- 84 Quanta quantitas debeat esse quod promissum est, vt violatio promissionis censetur peccatum mortale.
- 85 De excusatione ab implementatione promissionis, ob mutationem circumstantiarum.
- 86 Circa eandem excusationem obseruanda.
- 87 Observatio notanda circa excusationem ob mutatum rerum statum.
- 88 De excusatione per ignorantiam, aliamue iustam causam.
- 89 Promissio facta ab ipso animo promittendi, quando obliget.
- 90 Explicatio difficultatis de promissione facta animo quidem promittendi, non tamen obligandi.
- 91 Promissio habentis expressam voluntatem non obligandi se, non obligat.
- 92 Ad quid teneatur is qui aliquid promissit pro alio, ipso ius.
- 93 Ad quid teneatur ille qui est incertus an promiserit, aut qui licet sciat se promississe, incertus est an id fecerit animo se obligandi.
- 94 Et ad quid, si incertus sit, an promiserit cum plena deliberatione.
- 95 De obligatione cum facta fuerit duobus, nec vtrique simul satisfieri potest, qua cui sit preferenda.
- 96 Promissio simplex non inducit obligationem ad restitutionem.
- 97 Quid sentendum sit de ea que facta est cum adiectione alicuius oneris.
- 98 Quid sit sentendum de promissione facta cum adiectione oneris turpis.
- 99 Dicta de promissione quomodo quadam in pactum & donationem.
68. **P**Assim cum contractu civili promissio, pollicitatio, pactum, & stipulatio inueniuntur coniungi, quae sic inter se distinguuntur, vt promissio proprie fit; cum quis praecedente rogatione, seu petitione, vel interpellatione alterius, spondet se aliquid daturum vel facturum: vt si rogem te, vt mihi mutuo des centum, & spondes te daturum. Pollicitatio vero fit, cum quis sponte sua, non rogatus vel interpellatus ab alio, promittit aliquid alteri: hocque est quod significatur in lege, Pactum, ff. De pollicitationibus; cum pollicitatio dicitur esse offerentis solius promissum; nulla scilicet praecedente petitione, vel interpellatione alterius. Vnde patet, neque promissionem, neque pollicitationem

Valerij Par. III. Tom. 2.

esse inter duos, quorum vnus sit debitor, & alter sit creditor, sed tantum esse sponsonem vnus, qua se obligat alteri, cum ipsius consensu.

Pactum autem sit id, quod duo vel plures ex diuersis motiuis, post varias disceptationes de vno aliquo conueniunt, & concludunt vt fiat, vel vt non fiat, ita vt verba praemittantur a promittente, & confestim sequantur verba in admittente, vt v.g. dabo tibi centum, vt mihi vendas equum: & tu statim respondes, mihi placet: hocque sensu accipiendum est quod in lege i. ff. de pactis, habetur, pactum a pactione dici, & pactionem esse duorum vel trium consensum in idem placitum: si enim id simpliciter, vt verba sonant, accipiatur, pactum censendum erit, cum duo Philosophi, Medici vel Iurisperiti, in aliqua suae artis vel scientiae quaestione vnum idemque sentiunt, quod alienum est a communi loquendi vsu. Stipulatio denique fit, vt habetur ex lege Stipulationum 2. §. Stipulatio, ff. De verborum obligationibus; verborum conceptio, quibus is qui interrogatur, respondet se daturum, aut facturum illud, quod interrogatus est, v.g. interrogo: Promittis te mihi daturum centum: tu statim respondes, promitto: stipulatio est.

Atque ex his intelligitur, quoad obligationem, parem esse promissionis, & pollicitationis rationem: cum in hoc tantum differant, quod illam faciamus rogati: & hanc nostra sponte, nullo rogante. Itemque parem esse pacti & stipulationis: quandoquidem in hoc tantum distinguuntur, quod pactum fiat quando praecedunt verba promittentis, & subsequuntur verba admittentis: stipulatio vero quando contra, verba admittentis praecedunt, & subsequuntur verba promittentis, eo modo quo ante proposita exempla ostendunt. Vnde quia consideratio haec eo tota refertur, vt intelligatur obligatio in conscientia, quam talia pariunt: sufficit de promissione & pacto, *horum obligationem inquirendo*, differere. De quibus habentur tituli: in iure quidem civili: ff. De pactis, & ff. De pollicitationibus, & Cod. De pactis. In iure vero Canonico, tam Extra, quam in Sexto, titulus De pactis. De iisdem variis Doctores agunt, & inter eos latissime Couar. ad Cap. Quamuis pactum: & qui nobis in ea re caeterorum loco esse potest, Ludouicus Molina de iust. & iure tract. 2. d. spm. 232. & aliquot sequentibus.

69. **P**orro inter promissionem & pactum quoad obligationem, hoc discrimen notatur; quod ex promissione iam acceptata ab alio, obligatio nascatur tantum ex parte promittentis: quoniam ex fit gratis, nec ei cui fit quidquam imponitur. Ex pacto verbo nascatur obligatio ex parte vtriusque pacifcentis: quia fit, tam promittente, quam admittente, se ad aliquid dandum, vel faciendum, vel praestandum adstringente. Id quod commune quidem est pacto cum contractu proprie sumpto, sed ab eo differt tanquam latius patens: quia pacta interueniunt tam in iis quae contrahenda, quam que tollenda obligationis causa inter partes aguntur. Sic enim datur pactum de non petendo debito: itemque de non petendo damno per iniuriam illato. Praeterea in transactionibus, pacta sunt finienda litis dubiae causa; atque pacta pacis, & induciarum ad belli cessationem. Aduerte autem, vt contractui, sic & promissioni conditionem, modum, demonstrationem, & causam solere apponi. Ad derem & tempus futurum: sed de hoc si id incertum, iudicandum est tanquam de conditione: nempe, suspendere obligationem. Sin sit certum, tanquam de promissione absoluta, ex qua statim confluat obligatio; tamen si non statim soluitur sicut promissum: sed tempore in promissione praefixo: ita ut si ante diem praefixum soluitur, non detur soluenti repetitio, sicut daretur, si in diem incertum, aut aliter sub conditione in futurum pendente, promissum esset, nec conditio esset impleta. Videndus est Molina de iust. & iure tract. 2. d. spm. 284. & aliquot sequentibus.

Documenta de obligatione promissionis & pacti.

70. **C**um, vt iam attigimus, nobis incumbat potissimum explicatio obligationis, quae ex promissione vel pacto nascitur: immorabimur in tradendis de ea aliquot documentis. Quibus praemittendum est de promissione: vim